

Ympäristöterveydenhuollon valvontatietojen raportointi v. 2025

Lupa- ja valvontalautakunta 04.03.2026 § 20
181/11.00.02.01/2026

Päätösehdotus Lautakunta hyväksyy liitteenä olevan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman toteutumisen arviointia koskevan raportin (suoritteet Laukaa ja Konnevesi) vuodelta 2025.

Päätös Keskustelun kuluessa vs. ympäristötoimenjohtaja esitti liitteenä olevaan raporttiin tehtävän korjaukset suorittemääriin seuraavasti:

taulukon kohta Eläinlääkintähuolto (koko alue):

Pieneläinkäynnit 2447

Suureläinkäynnit 478

Päivystyskäynnit 45

Terveysterveystokäynnit 13

taulukon kohta Äänekosken työpanos:

Pieneläinkäynnit 103

Suureläinkäynnit 158

Lautakunta hyväksyi vs. ympäristötoimenjohtajan esityksen esitettyin korjauksin.

Merkittään, että ma. ympäristöpäällikkö Niina Virtanen saapui kokoukseen esittelemään asiaa ja poistui kokouksesta tämän pykälän käsittely ja päätöksenteon jälkeen klo 13.21.

Selostus Ympäristöterveydenhuollon on laadittava valvontasuunnitelma ja arvioitava vuosittain valvontasuunnitelman toteutumisesta. Monijäseninen toimielin hyväksyy arviointiraportin ja raportti toimitetaan Ruokavirastolle siten, kuin siitä on toimialakohtaisessa valtakunnallisessa valvontaohjelmassa mainittu. Valvonnan tulee olla laadukasta, riskiperusteista ja terveyshaittoja ehkäisevää. Arvioinnissa otetaan huomioon ainakin seuraavat tekijät: tarkastusten määrä valvontakohde-tyypeittäin, tarkastusten kattavuus suunnitellusta, painopisteiden toteutuminen, voimavarojen riittävyys ja valvonnasta saatujen tulosten kohdentaminen.

Vuoden 2019 alusta siirryttiin valtakunnalliseen ympäristöterveydenhuollon valvontatietojärjestelmään (VATI). VATI-järjestelmään syötetään tehdyt tarkastukset ja muut valvontatoimenpiteet, josta saadaan valvontatiedot raportointia varten. Järjestelmässä olevien raportointityökalujen käytettävyydessä on ollut ongelmia. Raportoinnissa on käytetty valvontayksikön omaa kirjanpitoa.

Valvontasuunnitelmassa on esitetty Laukaan ympäristöterveydenhuollon suunnitellut tarkastusmäärät vuodelle 2025. Tavoiteluvut koskevat ainoastaan suunnitelmallista valvontaa eikä näissä huomioida esim. akuuttina tehtävää valvontaa. Liitteenä olevasta taulukosta selviää arvioitu suunniteltujen ja toteutuneiden tarkastusten määrät valvontakohde-tyypeittäin vuonna 2025.

Toteutumisprosenttiin vaikuttaa mm suunnittelemattomien töiden määrä, kuten valitukset, jälkivalvonta, häiriötilanteet, neuvonta, lausunnot sekä kirjaamiseen, rekisterien ylläpitoon (esim VATI), raportointiin, suunnitteluun, valmisteluun, osaamisen ylläpitoon, uuden asian opiskeluun ja muuhun hallintoon menevä aika.

Valvontasuunnitelman toteutuminen:

Elintarvikevalvonnassa päästiin elintarvikelaitosten valvonnan osalta noin **81 %** toteumaan ja ilmoitettujen elintarvikehuoneistojen valvonnan osalta noin **92 %** toteumaan. Kokonaisuudessaan elintarvikevalvonnassa päästiin noin **85 %** toteumaan valvontatarpeesta.

Terveydensuojelulain mukaisessa valvonnassa päästiin **81 %** toteumaan suunnitellusta valvontatarpeesta. Terveydensuojelulain suunnitelman ulkopuolista valvontaa (mm. sisäilma-asiat ja muut) tehtiin 10 kpl.

Tupakkavalvonnassa päästiin noin **85 %** toteumaan suunnitellusta valvontatarpeesta.

Valvontasuunnitelmassa asetettuja tavoitteita ei kaikilta osin saavutettu. Työaikaa suunnitelmallisesta valvonnasta veivät aiempien vuosien tapaan mm. erilaiset akuutit toimenpiteet ja neuvonta (mm. häiriötilanteet vesihuollossa tai ruokamyrkytyspäilyt) sekä muu runsas asiakkaiden neuvominen ja ohjeistus.

Eläinsuojeluvalvonnan työmäärä on edelliseen vuoteen verrattuna laskenut jonkin verran, jonka johdosta valvontaeläinlääkärillä on ollut resursseja tehdä suunniteltuja laitosvalvontatarkastuksia.

Vuodelle 2026 arvioidaan uudelleen aiempien vuosien tapaan töiden jakaantumisen tasapaino valvontayksikössä ja myös se, onko tarvetta panostaa erityisesti johonkin osa-alueeseen. Vuodelle 2026 on tehty yhteinen valvontasuunnitelma Pohjoisen Keski-Suomen ympäristöpalveluiden kanssa.

Taulukossa 1. on esitetty valvontasuunnitelman mukaisten tarkastusten toteumaprosentit vuosittain 2016-2025 (taulukossa 1. olevat luvut eivät sisällä akuuttia valvontaa). Vuoden 2021 alusta Äänekoski ei kuulunut enää yhteistoiminta-alueeseen.

Laji	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
elint.	64 %	55 %	40 %	46 %	54 %	56 %	74 %	73 %	88 %	85 %
TSL	75 %	65 %	54 %	42 %	51 %	38 %	70 %	69 %	83 %	81 %
tup.	42 %	61 %	41 %	96 %	49 %	100 %	92 %	62 %	56 %	85 %

Taulukko 1. Eri valvontalajien toteumaprosentit vuosittain 10 vuoden ajalta.

Valvonnasta saadut tulot ja niiden kohdentaminen:

Ympäristöterveysvalvonnassa on vuonna 2025 laskutettu maksutaksan mukaisia maksuja yhteensä 94 642,26 € (sis. lakien mukaiset perusmaksut).

- Elintarvikevalvonta 42 539,76 €
- Terveydensuojeluvalvonta 47 847,50 €
- Tupakkavalvonta 21 790,00 €

Valvonnasta saadut tulot on käytetty ympäristöterveydenhuollon normaalin toiminnan pyörittämiseen.

Henkilöresurssit ja niiden jakautuminen:

Alkuvuodesta 2025 oli ympäristöterveysvalvonnassa käytettävissä noin 10,4 henkilötyövuotta, joka koostuu viiden ympäristöterveystarkastajan, kahden valvontaeläinlääkärin, kolmen praktikkoeläinlääkärin sekä

ympäristötoimenjohtajan työpanoksesta. Lisäksi yksikössä työskentelee eläinlääkäriin avustaja (1 htv) ja hallintosihteeri (0,4 htv). Loppuvuodesta säästötoimien vuoksi yhtä ympäristöterveystarkastajan virkaa ei täytetty sekä ympäristötoimenjohtaja jäi perhevapaille. Osa ympäristötoimenjohtajan tehtävistä siirrettiin yhdelle ympäristöterveystarkastajalle.

Suunnitelmalliseen valvontaan pystyttiin käyttämään karkean arvion mukaan noin 50 % ympäristötarkastajien kokonaistyöajasta.

Eläinlääkintähuollossa oli käytettävissä kolmen praktikkoeläinlääkäriin ja yhden eläintenhoitajan vahvuus. Kesälle saatiin kesä sijainen niin eläinlääkäreille kuin eläintenhoitajallekin. Eläinlääkinnän asiakaskäyntiluvut niin pieneläinten kuin suurelajienkin osalta laskivat hieman edellisestä vuodesta.

Eläinsuojeluvalvonnan työllistävyys oli samaa tasoa edellisen vuoden kanssa. Muut valtion työt työllistivät valvontaeläinlääkäreitä aiempaa vuotta enemmän.

Painopistealueet:

Valtakunnallisia painopistealueita ja projekteja on toteutettu soveltuvien osin jokapäiväisen työn ohessa resurssien mukaan.

Laatujärjestelmän, tai vastaavan kehittäminen.

Keski-Suomen ympäristöterveydenhuollon valvontayksiköt tekevät yhteistyötä laatujärjestelmän laatimisen tai sen päivittämisen tiimoilta. Yhteistyökanavana Teams ja Teams-palaverit.

Yhteistyö ja yhteistyön tiivistäminen ympäristöterveydenhuollon yksiköiden välillä Keski-Suomen alueella.

- Keski-Suomen ympäristöterveydenhuollon yksiköillä on säännöllisiä yhteistyöpalavereja.
- Yhteistyötä ja säännöllistä yhteydenpitoa on monella eri ympäristöterveydenhuollon osa-alueella. (Johtaminen, talousvesi, elintarvikevalvonta...).
- Yhteistyösopimus Pohjoisen Keski-Suomen ympäristötoimen yhteistoiminta-alueen kanssa voimaan 2022.

Viranomaisyhteistyön kehittäminen.

Ympäristöterveydenhuollosta osallistuja mm. Ruokaviraston rikollisuuden torjunta ja "Kohteet valvonnan piiriin" työryhmissä. Sekä Keski-Suomen alueen vesivalvojen viranomaisyhteistyöryhmässä, Kuntien sisäilmaryhmissä (2kpl), kunnan poikkeusolojen johtoryhmässä ja epidemiaselvitystyöryhmässä.

Yhteistyöprojektit Pohjoisen Keski-Suomen valvontayksikön kanssa.

- Pintapuhtaus päiväkotien leluissa. Suunnitelmallisten tarkastusten yhteydessä (2024-2026).
- Vesijohtoverkostojen ilmastuskaivojen kartoitus ja tarkastus suunnitelmallisten tarkastusten yhteydessä (2024-2025).
- Pintapuhtaus kahviloissa, ravintoloissa ja grilleilla (2024-2026).

Esittelijä

Vs. ympäristötoimenjohtaja Päivi Pöyhönen

Valmistelija

Ma. ympäristöpäällikkö Niina Virtanen, p. 050 5721 194

